

UPPVIDINGE FÅGELKLUBB

informerar

Ansvarig utgivare och redaktör: Rolf Lilja

Hemsida: www.uppvidingefagel.se

E-post: uppvidingefagel@gmail.com

Klubbtidningen utkommer med två nummer per år. Den finns även att läsa på hemsidan under fliken Arkivet - Klubbtidningen

Våren 2015

Bidrag till tidningen skickas per E-post eller brev till Rolf Lilja, Sjösåsvägen 16, 360 42 BRAÅS

Nästa nummer kommer ut hösten 2015

Årets Uppvidingefågel

För fjärde året presenterar Uppvidinge Fågelklubb en fågelart som vi ska hålla lite extra uppsikt på. Vi har som vanligt valt att presentera en art som inte ses så ofta, men som kan observeras i hela vårt verksamhetsområde. Den som blir 2015 års fågel i Uppvidinge är göktyta.

(C) Erik Arbinger

Göktyteporträtt. Foto: Erik Arbinger

Vi hoppas med detta att få in många rapporter från medlemmarna. Bäst är om du själv rapporterar i Nya Artporta-

len, men i annat fall kontakta någon i styrelsen (se sista sidan).

Det latinska namnet är *Jynx torquilla*. Släktnamnet *Jynx* är ljudhärmande och bildat från det klagande lätet. Artnamnet *torquilla* kommer från latinets vrida, och syftar på göktytans förmåga att vända på huvudet.

Göktytan är en hackspett men skiljer sig från de egentliga hackspettarna genom sin lösare fjäderstruktur och sina diskreta, brunaktiga färger. Stjärten är inte alls i lika hög grad anpassad till stöd under klättringen.

INNEHÅLLSFÖRTECNING

SID

Årets Uppvidingefågel - göktytan.....	1
Övervakning av fåglarnas utvecklingspopulation.....	4
Gök.....	6
Att flytta en tjädertupp.....	8
Fågelklubbens naturskyddsarbete.....	10
Årsmöte 2015	13
Exkursioner och aktiviteter, våren, sommaren och hösten 2015.....	15
Kontakt – och adressuppgifter till styrelsen.....	16

Göktytorna häckar i ihåliga träd men kan inte hacka ur sitt eget bohål då den har för klen näbb. I brist på träd med passande bohål så häckar den även i holkar om dessa sätts upp i lämpliga biotoper.

Göktytemiljö. Foto: Erik Arbinger

Som häckningsterräng väljer den helst kulturmarker med gamla trädgårdar, hagmarker, parker eller liknande miljöer där det finns en omväxlande miljö av lövskog och öppna marker. Den kan dock tillfälligt även häcka i anslutning till nyupptagna hyggen där stapelfödan myror finns i riklig mängd.

Göktytan är den enda av spettarna som är flyttfågel. Den anländer i mitten av april och flyttar ganska snart efter häckningen söderut mot Afrika.

Den ungefär 19 cm långa fågeln ger inte i första hand intrycket av att vara en hackspett. Det mörka bandet längs nackens och ryggens mitt på den i övrigt gråbrunvattrade dräkten är en bra fältkaraktär. Vingarna är mörkbruna,

tvärbandade i ljusare brunt och med rostgula fläckar.

Stjärten är lång, glest tvärbandad och med fina svarta och vita stänk. Hakan, strupen och krävtrakten tonade i rostgult

men bröstet och buken går mera i gulvitt. Nackfjädrarna är uppresbara. Göktytan vistas i stor utsträckning på marken och rör sig där mer likt en tätting än en hackspett, stundom med stjärten lyft. Den har också ett egendomligt sätt att glida framåt med kroppen hållen mycket lågt. I träd sitter göktytan mestadels tvärs över grenarna, men den kan också

klättra längs stammarna och stundom, dock inte ofta, ta stöd med stjärten.

Lätet är ett i långa serier upprepat nasalt *tiy- tiy- tiy*....., oftast åtta till tolv stavelser i svit. Klangfärgen är klagande. Lätet påminner rätt mycket om vissa

Kontroll av göktyteholk. Foto: Erik Arbinger

småfalkars och alldeles särskilt om den mindre hackspettens tonräcka. Under detta ”tytande” sitter fågeln alldeles stilla och kan då vara svår att få syn på i det mer eller mindre utslagna lövverket.

Göktytan har det besvärligt i vår natur. Sedan 1980-talet har antalet minskat till hälften och man uppskattar nu att antalet par i landet är 5 000 – 10 000. Detta är bara 1,5 – 3 par per kvadratmil i genomsnitt vilket är en mycket låg siffra.

Göktytan är därför rödlistad i Sverige och klassad som missgynnad av Artdatabanken.

Anledningen till göktytans problem tror man är flera. Omställningen från det småskaliga jordbruket till stordrift har säkert påverkat göktytan negativt. Många hagmarker har växt igen, då betet har upphört, och därför har göktytans huvudföda de små tuvmyrorna försvunnit. En annan faktor som säkert påverkat göktytan är stordriften i skogen. Göktytan är beroende av lövskog liksom andra hackspettar och lövskogen minskar hela tiden på grund av att den inte är lönsam för skogsbolagen.

Ideellt arbetande personer får oftast alldeles för lite uppmärksamhet. Sådana personer förekommer i hög grad inom idrotten och naturvården och utan deras insatser skulle mycket förbli ogjort.

I det följande skulle jag vilja lyfta fram en sådan person. Den det handlar

om är Erik Arbinger, som bor i Mariefred. I det tysta gör han en oerhört stor insats för en hotad art, göktytan.

Göktytefrälsaren Erik Arbinger. Foto: Ralf Henkel

Göktytan är ju en gammal, traditionell svensk häckfågel, som anses ha minskat under senare tid. Nu förefaller det som om den har ökat något under de senaste åren om man får tro *Fåglarna i Sverige (2012)*. I Mälardalen kan man anta att Eriks idoga arbete ligger bakom en viss uppgång av göktytan.

Ringmärkning av göktyta. Foto: Erik Arbinger

efter att han blivit kontaktad av en forskare vid Stockholms Universitet för att, om intresse fanns, ingå i en nystartad göktytegrupp. Erik producerar sina egna holkar och första året blev det 30 holkar men tyvärr ingen häckning. Året efter sattes ytterligare 103 holkar upp och detta gav 23 flygga ungar. Göktytegruppen upphörde men Erik valde att fortsätta i egen regi och fick under åren allt fler medhjälpare, som numera ingår i nätverket "Bevara göktytan". Inför häckningssäsongen 2014 hade man hela 1 485 holkar uppe.

År 2014 blev ett riktigt toppår för göktytan. I Sörmland ringmärktes 860 st, varav 785 ungar, en siffra som talar sitt tydliga språk. Det var den varma, torra sommaren som gynnade tytan. Blir det blött och kallt gräver tuvmyrorna ner sina ägg och puppor djupare i jorden och gör dem svåråtkomliga för göktytan. Är det varmt ligger äggen vid markytan och blir en lättåtkomlig föda. I en holk hittade Erik 13 ägg, samtliga ägg blev märkstore ungar.

Göktytan kan lägga riktigt stora äggkullar, och räcker födan klarar sig också många ungar.
Foto: Erik Arbinger

Vi hoppas från fågelklubben att detta ska väcka ditt intresse för denna art. Under vår årliga holkspikning i vintras tillverkades ett antal göktyteholkar och klubben planerar att bjuda ner Erik till

hösten för att ytterligare öka intresset. Kanske kan även vi på sikt bli delaktiga i nätverket "Bevara göktytan"?

Vill du läsa mer om Erik Arbingers arbete rekommenderas hemsidan www.arbinger.se och även hans blogg www.holkjobb.arbinger.se där man kan läsa om alla holkar han producerar samt priser etc. Även på Facebook finns Erik med under <http://www.facebook.com/bevara.goktytan>.

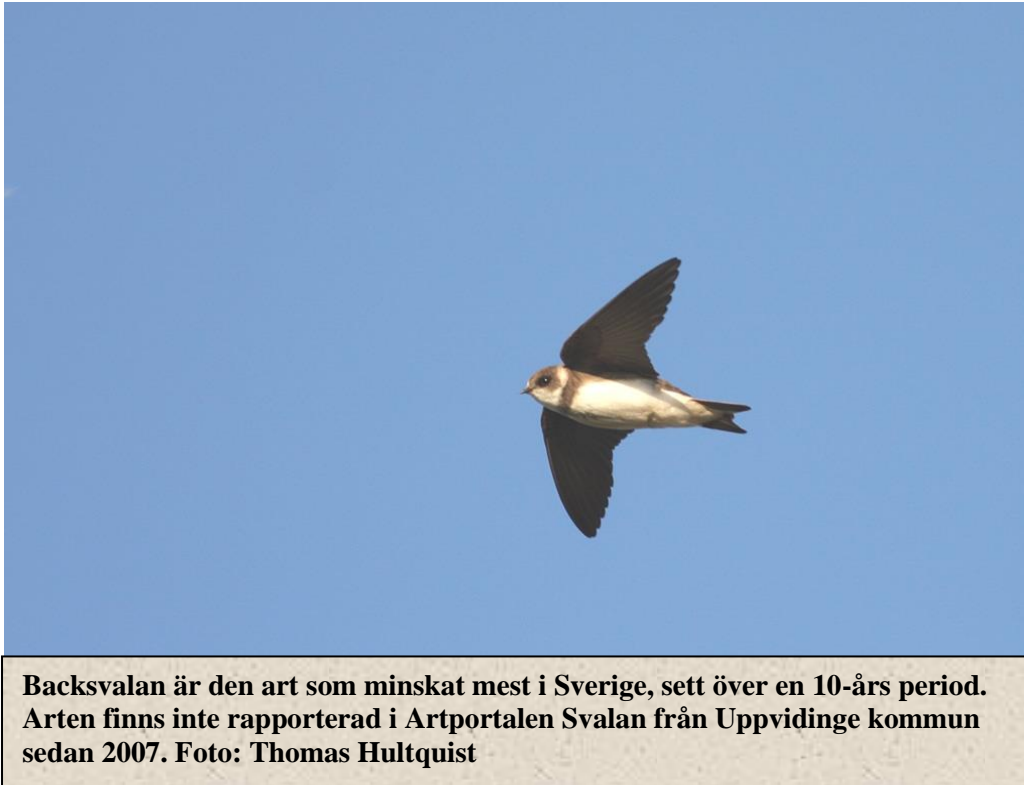
Övervakning av fåglarnas utvecklingspopulation

För några veckor sedan kom den årliga rapporten från Biologiska institutionen på Lunds Universitet som visar hur det går för våra fåglar. I rapporten redovisas populationstrender för 202 svenska fågelarter för åren 1975-2014. Det som ligger till grund för denna rapport är de inventeringar under vinter och sommar som utförs enligt strikt standardiserade metoder. Här ingår de sommar- respektive vinterpunktrutter som räknats sedan 1975, i huvudsak i södra Sverige. Utöver dessa ingår standardrutter som räknas på sommaren (sedan 1996) men här är täckningen över hela Sverige betydligt bättre. Den senaste inventeringsmetoden som ingår är räkning av nattaktiva fåglar som började 2010. I både standardrutter och nattrutter räknas även däggdjur.

Samtliga dessa fyra delprogram ingår under samlingsnamnet Svensk Fågel-taxering. Projektets största värde ligger i de långsiktiga trenderna, som visar populationsutvecklingen för svenska fåglar under fyra decennier. Dessa trender ger viktig information om de

svenska fåglarnas status till forskare och naturvårdare i Sverige och utomlands, samt till amatörornitologer. Dessa data används också som underlag för svenska rödlistan.

Ser man på trender för hela grupper av arter, baserat på systematisk tillhörighet, habitatval eller geografiska regioner, har det på det senaste dryga decenniet gått allra sämst för andfåglar, hönsfåglar och sparvar, för fåglarna i jordbrukslandskapet och i fjällen, samt för fåglarna i västra och norra Sverige. Det

Backsvalan är den art som minskat mest i Sverige, sett över en 10-års period. Arten finns inte rapporterad i Artportalen Svalan från Uppvidinge kommun sedan 2007. Foto: Thomas Hultquist

har däremot gått bra för lommar, doppingar och sångare, och för fåglarna i sydöstra Sverige.

Vad gäller inventeringsmetoder är det tre huvudmetoder som används för att kunna räkna fåglar på ett jämförbart sätt: fritt valda punktrutter, standardrutter samt nattrutter. Flera av fågelklubbens medlemmar är involverade i någon eller

några av dessa. Jag tänkte ge en liten kort beskrivning av hur de olika rutternas fungerar:

Över de senaste 10 åren uppvisar följande 10 arter de kraftigaste statistiskt säkerställda minskningarna på standardrutternas: backsvala, dalripa, sothöna, grönfink, havstrut, stare, fasan, ejder, knipa och kanadagås, från -12,0 % per år hos backsvalan till -5,1 % per år hos kanadagåsen.

De arter/raser som ökat mest är sydlig gransångare, ringtrast, större strandpipare, steglits, storskarv, nordlig gransångare, göktyta, tornfalk, svarthätta och rödbena. De har ökat med från 16,9 % per år hos sydlig gransångare till 5,1 % per år för rödbena.

Fritt vald rutt med punkttaxering: Inventeraren väljer själv en rutt längs vilken 20 punkter (stopp) placeras ut på sådant avstånd från varandra att man undviker att dubbelräkna fåglar. Från varje punkt räknas alla hörda och sedda fåglar under fem minuter. Räkning sker en gång sommartid och upp till fem gånger vintertid vid ungefär samma datum och med start vid ungefär samma klockslag. Man väljer själv om man t.ex. bara vill inventera sommartid.

Standardrutt med kombinerad punkt- och linjetaxering: Rutten är åtta kilometer lång och man går i en kvadrat som är 2x2 km. Dessa rutter, eller kvadrater, är fasta förutbestämda positioner fördelade över hela Sverige. Totalt finns 716 rutter. I hörnen och mitt emellan hörnen ligger punkter där fåglarna räknas under fem minuter. Mellan punkterna räknas fåglarna medan man går långsamt (linjetaxering), ungefär 30-40 min per km.

Nattrutter: I grunden mycket lik punktrutterna på så vis att inventeraren själv väljer var ruten ska gå. Rutten är dock styrd genom att det endast kan finnas en sådan per 25x25 km yta i landet (mot-svarande de gamla topografiska kartbladen) och den ska vara konstant mellan åren även om inventeraren byts ut. Rutten ska gå längs allmänt tillgängliga vägar som är farbara året runt. Längs ruten placerar inventeraren ut 20 punkter och det ska vara minst två km mellan. Från varje punkt räknas hörda och sedda fåglar under fem minuter vid tre tillfällen per år (mars, april och juni).

På nattruten liksom på standardruten räknas också alla större däggdjur, både under de fem minuterna samt under sträckan mellan punkterna.

Tycker man det känns svårt att starta med en punkttaxering under sommaren då det ibland kan vara en ljudmatta av olika fågelläten kan jag varmt rekommendera en nattrutt. Jag är själv inne på mitt femte år och den spänning man känner när man ger sig iväg på årets första tur i mars är oerhört skön. Man startar ungefär vid solens nedgång och de första punkterna fylls oftast av tras-tar, rödhake, morkulla, enkelbeckasin och ibland med en sparvugglas vis-slande. Efter ett tag tar mörkret överhand

och då stiger spänningen ytterligare. Ska man kanske få höra någon kattuggla, hornuggla eller pärluggla? Eller finns det ytterligare något läte i mörkret som överraskar. Tassande steg kan i totalt mörker få pulsen att slå lite snabbare.

Skillnaden mot en punkttaxering under sommaren är att under en nattrutt har du betydligt färre fåglar att hålla reda på. Jag själv brukar ligga på i snitt cirka 10 arter under en runda.

Vill du läsa lite mer om de olika metoderna kan du gå in på Svensk Fågeltaxerings hemsida med adress:

www.fageltaxering.lu.se. Där presenteras alla trender separat för de olika räkningarna och där finns också blanketter för rapportering.

Rolf Lilja

Gök

Få, om ens någon fågel är så välkänd bland allmänheten som göken. Det gamla talesättet om betydelsen av i vilket väderstreck vårens första gök hörs tycks ännu finnas kvar i de mest urbana miljöer. Om det har något med naturintresse att göra eller är ett resultat av "nationalskalden" Taubes visa må vara osagt.

Ännu flera föreställningar om göken fanns i folktron och om man hört göken var en självklar inledning på ett samtal i den fagra majmånaden i en lantlig miljö och i en lugnare tid än i dag.

För just kring byarna men också i villasamhällets trädgårdar var de nyanlända gökarnas galande som vanligast. Det måste då funnits ett stort antal väd-fåg-

I de östra länsdelarna är göken fortfarande en vanlig fågel så värdfågeln har fullt upp. Foto: Elvor Ohlin

lar för gökens ungar och att individantalet av presumtiva dylika var större än i dag är helt klart, men ändå såg i varje fall inte jag, många gökungar ”under uppfödning”, högst en handfull har jag noterat genom åren.

På den rena landsbygden förändrades miljön i och med att småbruken på 1960-talet lades ned och miljön för både gökens värdfåglar och födan, spinnare och fjärilslarver försämrades kraftigt. Villasamhällena borde varit en stabilare miljö men kanske det utbredda modet att plantera barrväxter har betydelse, vem vet? Göken höll ändå ställningarna hyggligt ännu en tid.

Sedan hände dock något, i mitten av 1990-talet blev det mer eller mindre tyst i dessa miljöer. I min hemby i Tingsryds kommun var det tyst tre år i sträck innan den tråkiga serien bröts men besöken var mycket fåtaliga även senare.

Det var givetvis tråkigt särskilt som även sånglärkan och några till försvann samtidigt.

I facklitteraturen skrevs en hel del om att förklaringen till gökens försvinnande kunde vara en brist på fjärilslarver. Stora, håriga, sådana, mest spinnarlarver skulle utgöra en stor del av gökens, då framför allt årsungarnas föda.

Tvingad att med tiden acceptera att göken blivit en ovanlig fågel gick så åren. En resa i Polens sydöstra delar med ett mycket ålderdomligt jordbruk påminde mig om hur det en gång varit här hemma, gökar gol överallt tillsammans med kornknarr och andra arter knutna till den gamla formen av lantbruk. Jag insåg nu, mycket handfast, att göken numera var en av de arter som hörde till ett förgånget landskap precis som svart stork, härfågel, blåkråka med flera.

Ett decennium in på 2000-talet skulle jag inventera fågellivet på några högmossar och i en utdikad sjö i de östra delarna av Kronobergs län. En miljö som jag efter ett stort antal orrspelsmorgnar för länge sedan, var mycket välbekant med och som jag inte väntade mig några överraskningar ifrån.

Men jag hade fel, här var göken vanlig, här fanns både norr och södergök, likaså försökte öster och västergök att göra sig hörda. Vad kunde detta bero på? Vad hade den extremt torra, artfattiga miljön på en högmosse för något som inte fanns i byarna? Jag hittade ännu en fågel som lämnat jordbrukslandskapet nämligen buskskvättan som var vanlig här, den och de gamla bekanta ängspiplärkorna kunde ju vara presumtiva värd-fåglar men det kunde inte vara nog.

Jag vandrade runt bland galande gökar på Bredafly, Stocksmyr samt längs Rydasjöns stränder och kände att jag inte kom närmare en förklaring. Så mötte jag en annan bekant från förr, en makaonfjäril satt på en roslingplanta och senare såg jag flera. Makaonfjärilen är en exotisk fläkt på våra breddgrader och trots hård konkurrens en av de vackraste fjärilarna i vårt land. Jag hade förr sett den ibland i trädgårdar, men nu var det länge sedan, men den har ju en larv som kunde passa unggökarna. Senare fann jag också ett stort antal hårriga björnspinnarlarver på en skogsväg i området, klassisk gökmat antar jag.

Kunde verkligen göken, makaonfjärilen, björnspinnaren, buskskvättan och några till i samverkan bildat en typ av fungerande ekosystem i detta isolerade område?

Jag kan inte besvara frågan. Området är fragmenterat av tallmonokulturer, det omges på alla håll av stora skogar

av ren produktionstyp, högmossarna är några av de östligaste av sin sort i Småland. Numera ingår högmossarna och den utdikade sjön i ett naturreservat, så inga skadliga ingrepp bör väl ändå ske? Ibland har jag tänkt på det här och nyligen besökte jag området igen i bästa göktid. Jag hade väntat mig tystnad, smålänning och luttrad av mycket annat negativt i naturen som jag är, men mellan två uddar i den utdikade sjön flög en vilt galande gök och han var inte ensam, nu kom jag också att tänka på att det var ju, en västergök!

Leif Blomgren

Att flytta en tjädertupp

Nu på våren är det full fart i skogarna med bland annat tjäderspel. Sällan ser man dem, oftast blir det mest en upplevelse att stå i gryningen och lyssna på deras mystiska ljud av väsande, knäppande, ploppande och de tunga slagen av vingar. Men ibland händer det att någon tupp blir så kallat "spelgalen". Varför vet vi inte, hormonerna slår i ta-

”Spelgalen” tjädertupp. Foto: Barbro Loborg

ket, kanske har han ingen annan tupp att spela mot, inga hönor i närheten eller har hans skog har avverkats. Oavsett så är tuppen inte riktigt vid sina sinnen och istället för att fly som de annars alltid gör kan de gå till anfall mot i princip vad som helst.

Vi fick kännedom om en tupp som befann sig vid elljusspåret i Åseda. Ryktet hade spritt sig fort och bortsett från de som tyckte han var farlig och ville att han skulle skjutas, var det många som ville titta på den svarta skönheten. Det kan jag förstå för det är inte ofta man ser dem men han blev såklart väldigt stressad.

Efter samråd med kunniga ornitologer och även expertis på just tjäder beslöt vi att försöka flytta tuppen till en mer passande plats. Men hur fångar man en tjädertupp? Det är ingen liten fågel och arg är han också. Det skulle krävas mer än en person för detta förstod vi fort.

Infångad och klar för transport. Foto: Barbro Loborg

Jag sydde i ordning en håv med svart tyg och långt skaft, en flyttlåda plockades fram, rep att knyta runt och en stor filt. Rolf och Jonny mötte upp i Åseda och vårt arbete började. Vi blev guidade till platsen och träffade tre killar som cyklat ut för att titta på tuppen. Han hade suttit i en tall när de kom och flugit ner för att bevaka sitt område och gick nu och varnade oss för att komma närmare.

Iklädd förstärkta byxor, tjocka handskar och jacka närmade jag mig försiktigt och gick ner på huk så han skulle komma fram på lagom avstånd. Han var vaksam men tyckte inte att jag verkade tillräckligt farlig utan tänkte försöka slåss med mig. Han närmade sig långsamt men jag såg också att det alldeles strax skulle bli fart och då går det med blixstens hastighet. I rätt ögonblick fick jag håven över hans huvud, reste mig snabbt och gick runt så jag stod bredvid honom. Lika fort kom Rolf och Jonny med filt och låda. I ett huj var tuppen i lådan med filten över och snöret runt. Nej han var inte glad åt tilltaget och det var bra att lådan var dubbel för han gick loss på den med sin starka näbb! Vi blev nästan oroliga att han skulle ta sig ut och en ilsken tjädertupp vill man inte ha lös i bilen...

Vi körde iväg till en plats i skogen där vi vet att det finns andra tuppar och hönor men inga människor. Varsamt lyftes lådan ut och snöret togs bort. Också filten togs bort, Rolf och Jonny backade undan något och jag befann mig en bit ifrån med kameran redo. Ingen av oss visste riktigt hur han skulle reagera så det gällde att hålla sig lite ifrån. Skulle han anfall oss? Skulle han fly? Tuppens starka vingar och vassa näbb inger mycket stor respekt.

Första kontakten med nya omgivningen.
Foto: Barbro Loborg

Till vår lycka kom han ut ur lådan med ett par skutt, talade om på sitt språk vad han tyckte om oss med fjäderdräkten uppspärрад. Efter en liten stund lugnade han sig, fjädrarna lade sig och han började hålla avstånd men gav oss några långa, misstänksamma blickar och ett par väsningar till avsked. Vi satte oss i bilen och rullade långsamt därifrån. Förhoppningsvis trivs han på sin nya plats bland hällmarker, gammeltallar och andra tjädtrar.

Hälsningar,

Barbro, Rolf och Jonny

PS. Om ni skulle råka på en spelgalen tjädertupp på olämplig plats, försök inte göra detta själva utan kontakta oss! DS.

Fågelklubbens naturskyddsarbete

Vi har nog alla någon form av personlig erfarenhet av att försöka bidra till att naturen och dess mångfald runt omkring oss kan få fortleva även i framtiden. Oavsett om det handlar om vinterfågelmätning, holkuppsättning, ett par dagars arbete med lien på en slåtteräng var sommar eller skötseln av en blommande trädgård så är det små viktiga strån som

så sakteliga släpas till naturens stora mångfaldsstack. Genom att engagera oss i en förening har vi dessutom möjlighet att bli en del av en större organisation som med gemensam kraft kan arbeta för mångfaldens bevarande.

Uppvidinge fågelklubb har ett nära samarbete med Kronobergs Ornitologisk Förening och tillsammans med vår moderorganisation SOF – BirdLife Sverige tar vi oss an de utmaningar som uppstår när samhällets förändringar påkallar ett förändrat nyttjande av vår miljö. UFK är mycket engagerad när det gäller såväl bygglovsprocesser som tillståndsprövningar av miljöfarlig verksamhet. Genom att ta del av utredningar, genomföra inventeringar och besvara remisser bevakar vi naturens intressen i vår kommun, ofta tillsammans med KOF.

Oavsett om det gäller torvbrytning, vindkraft eller skogsavverkning är vi på hugget för att se till att eventuella naturvärden i exploateringsområden blir uppmärksammade och att tillämpliga lagar och förordningar som ska bidra till ett gott naturskydd följs.

Under det senaste året har flera av våra medlemmar engagerat sig i Naturskyddsföreningen Kronobergs verksamhet när det gäller naturskydd. Tillsammans med denna organisation har vi dessutom undertecknat flera skrivelser i syfte att bevara Storasjöområdet naturreservat opåverkat av vindkraftsexploateringar i form av parkerna Bostorp och Herråkra.

Inom Naturskyddsföreningen finns sedan en tid tillbaka en mångfaldsgrupp som i första hand arbetar med skogs-skyddsfrågor. Genom att inventera skogar som anmäls för avverkning för att finna höga naturvärden som hotas, bi-

Figur 1. Skogsområdet innan avverkningen. Foto: Love Eriksen

drar medlemmarna på ett mycket konkret sätt till mångfaldens skydd.

Under hösten 2014 besökte ett par av UFK:s medlemmar en avverkningsanmäld skog på Växjö stifts mark i vår kommun och väl på plats kunde det konstateras att skogen hyste två större risbon i varsin gammeltall.

Boträden var markerade med naturvårdssnitsel, men skulle enligt avverkningsplaneringen lämnas ensamma kvar ute på det drygt 10 hektar stora hygget. Tillsammans med KOF och Naturskyddsföreningen försökte UFK via en mängd kontakter med Växjö stift förmä kyrkan att avsätta en skyddszon kring boträden så att de även i fortsättningen skulle kunna fungera som häckningsplatser.

Även Skogsstyrelsen kontaktades och myndigheten kunde konstatera att även om det var önskvärt att en skyddszon avsattes kring boträden så kunde inte skogsvårdslagen kräva det eftersom avverkningsplaneringen redan innehöll ett par andra hänsynsytor som innebar att

lagens krav på miljöhänsyn redan uppfyllts.

Vi återvände till platsen i januari 2015 och möttes av trista scener. Strax efter att skogen avverkats hade det ena boträdet blåst ned och risboet i dess topp låg krossat mot en sten på marken. Det andra boträdet stod ensamt kvar på hygget omgivet av enstaka mindre träd som även de var på väg att falla för vinden. Ett sorgligt exempel på hur dåligt skogsbrukets miljöhänsyn fungerar när inte viljan och ambitionen finns hos markägaren.

Nu är det emellertid så att Växjö stift miljöcertifierat sitt skogsbruk genom certifieringarna FSC och PEFC. Enligt dessa organisationers skogsbruksstandarder skall hänsyn tas till kända risbon och om så inte sker finns möjlighet för utomstående att upprätta ett klagomål.

Den första delen av klagomålsprocessen består i att en skrivelse med en beskrivning av klagomålet skickas till markägaren som sedan har ca 3 veckor på sig

Figur 2. Skogen avverkad och det ena botträdet står helt exponerat med flera hundra meter till närmsta skogskant. Foto: Love Eriksen

att svara på klagomålet. Eftersom klagomålsprocessen inom FSC är något mer transparent och lättöverskådlig valde vi att i första läget upprätta ett klagomål för brott mot FSC:s skogsbruksstandard. UFK, KOF och Naturskyddsföreningen framförde i klagomålet att föreningarna redan från början uppmärksammat stiftet på boträden och deras skyddsbehov och att risken för att de inte längre skulle komma att användas som häckningsplatser efter avverkningen var stor om inte en ordentlig skyddszon kring dem lämnades.

I sitt svar på klagomålet påtalade stiftet sin höga miljöambition och menade att de redan gjort mer än nog för att bevara naturvärdena i området och på hela sitt markinnehav. Dessutom bedömde kyrkan att det förmodligen inte var några sällsynta arter som använt eller skulle komma att använda boträden och även om så skulle ske så var den lämnade hänsynen tillräcklig. De avslutade svaret på klagomålet enligt följande:

Växjö stift gör bedömningen att den hänsyn som tagits med en mindre skyddszon runt boträden är tillfyllest.

Figur 3. Det andra botträdet nedblåst. Foto: Love Eriksen

UFK, KOF och Naturskyddsföreningen var inte lika övertygande om att hänsynen varit ”tillfyllest”, särskilt inte med tanke på att det ena botrådet nu befann sig liggande på marken. Vi har därför gått vidare med en formell anmälan till

**Figur 4. Rovfågelboet nedblåst och krossat mot en sten.
Foto: Love Eriksen**

Svenska FSC för brott mot organisationens skogsbruksstandard. En oberoende granskare kommer nu att gå igenom det aktuella ärendet och avgöra om det brutit mot FSC:s regelverk. Skulle så vara fallet kan Växjö stift tilldelas en större eller mindre anmärkning. Ett upprepat antal sådana anmärkningar kan sedan leda till att kyrkans miljöcertifikat dras in och organisationen har då inte längre möjlighet sälja miljömärkt träråvara och få den extra betalning för den som FSC-märkningen innebär.

Genomgången av ärendet kommer att ske senare under våren och resultatet av granskningen kommer sedan meddelas.

Botrådets funktion som häckningsplatser för rovfåglar, ugglor och andra fåglar som använder sådana bon, antingen genom att de själva bygger dem eller genom att de övertar dem, är förlorad som ett resultat av Växjö stifts avverk-

ning i området. Vad vi försöker åstadkomma genom FSC:s klagomålsprocess är att uppnå en förbättrad hänsyn i framtida avverkningar. Att sända signaler om att brister i miljöhänsynen inte kommer att passera ouppmärksamade, utan att de kommer att prövas mot rådande regelverk.

Önskvärt vore naturligtvis att en medlemsrik organisation med så stort markinnehav som Växjö stift haft ambitionen att lämna mer hänsyn än den låga nivå som lagen kräver. Kyrkan har genom hela processen varit tydligt med att de inte varit intresserade av att lämna någon ytterligare hänsyn i området. Återstår att se om detta tillvägagångssätt utgör ett brott mot FSC-standarden eller om ett sådant ödeläggande av naturvärden är helt i enlighet med

gällande lagar och miljöcertifieringar.

All förändring börjar med konstaterandet av att det finns ett problem. Dit har inte Växjö stift nått ännu.

Love Eriksen

Årsmöte 2015

Fågelklubbens årsmöte hölls den 22 februari i PRO-lokalen i Lenhovda. Drygt 20 medlemmar hade mött upp. Mötet öppnades av ordföranden Göran Carlsson. Under mötesförhandlingarna omvaldes Göran till ordförande för kommande år liksom de styrelseledamöter som stod i tur att avgå. Vilka som ingår i styrelsen kan du se på sista sidan i medlemsbladet.

Föreningen har haft stor verksamhet under året. Tre nya fågeltorn har upp-

Till vänster Kennert Nero som från Uppvidinge Fågelklubbs ordförande Göran Carlsson får ta emot utmärkelsen "Tjäderpriset" för 2014. Foto: Marianne Arfvidsson

för parkeringsplats, röjt väg till tornet och hjälpt till med transport av byggmateriel.

Kennert har nu, tack vare detta, gett allmänheten möjlighet att ta del av en naturupplevelse med orrspel och andra scenarier vid det säregna flyet.

Föreningens hemsida har förnyats och det framkom önskemål om att man ska kunna kommentera gjorda inlägg och Ulf Arfvidsson,

förts i vårt verksamhetsområde. Ett har byggts vid Brännebackarna (Zipline banan) norr om Klavreström, ett vid Vansjön söder om Dädesjö och ett vid Horshaga fly.

Exkursioner har genomförts till bl.a. Sandsjön/Madaområdet, Skäraskogs naturreservat och nattskärrekväll vid Höneström och klubben gjorde även en höstresa till Falsterbo. I början av maj genomförde vi åter "Fågelskådningens dygn" vid Södresjö. Ca 40 personer besökte oss vid något tillfälle under det dygn vi var på plats. Klubben har även anordnat en fågelkurs under våren med 22 deltagare.

Medlemmar i klubben har lagt många timmar på kungsörnsinventering under våren och sommaren.

Klubbens Tjäderpris tilldelades Kennert Nero för den värdefulla hjälp han bistått med och motiveringen löd: *För en förtjänstfull hjälpinsats vid byggandet av fågeltornet vid Horshaga fly, där han i samband med detta visat stort intresse för naturvård, upplåtit mark*

hemsidans webmaster, lovade ordna detta.

Efter fikastund tog Naturmorgons programledare Lasse Willén vid och berättade under rubriken "Naturen i radio och i verkligheten". Naturmorgon sänds i radio varje lördagsmorgon och började redan 1990. Han påminde oss om kända naturprofiler som Nils Linnman, Jan Danielsson och Anders Börjesson till bilder av både människor och djur. Dessutom en fin serie fågelbilder från en resa i Sydamerika.

Lasse Willén berättade om natur, både i radio och i verkligheten. Foto: Marianne Arfvidsson

Exkursioner/aktiviteter våren, sommaren och hösten 2015

Lördag 9 maj kl. 15.00 – Söndag 10 maj kl. 15.00:

Fågelskådningens dygn vid Södresjö

Vi återupprepar succén ”Fågelskådningens dygn vid Södresjö” Tanken med denna programpunkt är att vi kommer att vara på plats i tornet under dygnets alla 24 timmar. Även detta år startar vi på lördagen kl. 15.00 och avslutar på söndagen kl. 15.00. Du kan när som helst göra ett besök. Tänk dig att under eftermiddag och kväll tyst och rofyllt få uppleva hur fågelsången sakta avtar och se nymånens skära som speglar sig i vattenytan. Tittar vi noga mot sjön i skymningsljuset kanske vi nu får uppleva hur arenan övertas av fladdermössen. Kanske vill du uppleva en natt med möjlighet att få lyssna till ugglornas lite kusliga läten. Ska det möjligen bli just denna natt som vi får höra dvärgbeckasin, småfläckig sumphöna eller någon annan exklusiv fågel. Du kanske föredrar gryningstimmarna i förhoppning att få höra sparvuggla, få vara med om rödhakens första, lite trevande sång innan fågelkören exploderar i toner.

Tag gärna med fika samt kikare och guidernas tubkikare står också till ert förfogande. Samling fågeltornet vid Södresjö (följ skyltning från vägen Lenhovda-Älghult).

Kontaktperson: **Göran Carlsson 070-23 21 235**

Onsdag 3 juni 2015 kl. 19.00

Vannsjön i skymningen. Vi besöker sjön mellan 19.00-22.00. Här finns ytterligare ett nytt torn som fågelklubben fått uppfört under 2014. Vannsjön är en sänkt sjö i anslutning till en torvmosse. Under årens lopp har flera nattsjungande och spelande fåglar hörts, bl. a. dvärgbeckasin. I samband med att skymningen faller hoppas vi få höra flera olika spelande fåglar.

Från vägen Eke torg-Lenhovda, tag av mot Linnebjörke. Sväng höger mot ”Kviudda vsvf). Kör ända fram till vändplanen som också är parkeringsplats.

Kontaktperson: **Rolf Lilja. Tel: 0733 107595**

Lördag 15 augusti 2015 kl. 14.00

Naturutflykt till Ekhörva. Hösten 2014 bildades ett nytt naturreservat i Ekhörva. Miljön är en äldre ängs- och hagmark med, förutom en stor fågelfauna, många gamla ädellövträd, blomrika marker och en mängd olika arter av dagfjärilar, mossor och lavar. Här finns något för alla naturintresserade. Vi träffas vid Ekhörva Skola och promenerar tillsammans längs de blomrika vägkanterna och ut i reservatet för att se vad dagen har att erbjuda.

Vägbeskrivning: Från Åseda söderut mot Älghult. Efter ca 5 km sväng höger vid skylt Ekhörva. Kör ytterligare ca 100 m till korsningen "Gamla landsvägen". Sväng höger och skolan ligger till höger.

Tag med kikare, fikakorg och bekväma skor.

OBS! Vid regn och blåst ställs utflykten in.

Kontaktperson: **Barbro Loborg, loborg@gmail.com, tfn: 070 666 27 03.**

Söndag 27 september 2015 kl. 10.00

Skog där Länsstyrelsen genomfört naturvårdsbränning.

Detta är en exkursion som anordnas av Länsstyrelsen i Kronobergs län

Vi besöker ett område som brändes genom kontrollerad naturvårdsbränning i naturreservatet Singelstorps fly, Lenhovda.

OBS! Det kan bli ändring av besöksmål!

Samling vid parkeringen söder om reservatet

Kontaktperson: **Martin Unell**, martin.unell@lansstyrelsen.se, tfn **076-760 14 61**.

Ibland händer det att en exkursion måste ställas in på grund av extremt dåligt väder eller någon annan oförutsägbar händelse. Om du blir osäker angående någon aktivitet tag kontakt med ansvarig ledare. Vi kommer dessutom att meddela ev ändringar på vår hemsida www.uppvidingefagel.se

Uppvidinge Fågelklubb

Sjösåsvägen 16, 360 42 BRAÅS

STYRELSE:

Ordförande: Göran Carlsson

Ringvägen 14, 360 75 ALSTERMO

E-post: goran.elisabeth@telia.com

Tfn 0481-615 33

Mob 070-2321235

Vice ordförande: Love Eriksen

Bihult 1, 360 73 LENHOVDA

E-post: love.eriksen@hek.lu.se

Mob 073-1825031

Sekreterare: Rolf Lilja

Sjösåsvägen 16, 360 42 BRAÅS

E-post: rolf.lilja.braas@telia.com

Tfn 0474-307 16

Mob 0733-107595

Vice sekreterare: Barbro Loborg

Ekhörva Skola, 364 33 ÅSEDA

E-post: loborg@gmail.com

Mob 070-6662703

Kassör: Jonny Svensson

Nålgatan 3, 364 31 ÅSEDA

E-post: jonny.svensson@netatonce.net

Tfn 0474-715 25

Mob 076-1063668

Ledamot: Marianne Arfvidsson

Lejens väg 24, 360 42 BRAÅS

E-post: marianne@kronobergare.se

Tfn 0474-304 63

Mob 070-2705503

Ledamot: Torbjörn Gustafsson

Holmahult Gården, 360 73 LENHOVDA

E-post: tg@globalnet.net

Tfn 0474-240 45

Mob 010-4716157

REVISOR

Lars Wähämäki, Åsedavägen 11, 360 76 ÄLGHULT

MEDLEMSAVGIFT 2015

Över 20 år 50:- Under 20 år 10:-

Familjemedlemmar 10:-

Vårt bankgironr är 5649-6755